

การพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษา อาชีวศึกษา

Development of Guidelines for Implementing the Anti-Corruption
Education Curriculum for Vocational Education Institutions

สันติ ทองแก้วเกิด¹

Santi Thongkaewkoed

Received: November 20, 2022

Revised: January 20, 2023

Accepted: January 31, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน 2) ออกแบบและสร้างคู่มือ 3) ประเมินคุณภาพคู่มือ และ 4) นิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา 2) ออกแบบและสร้างคู่มือฯ 3) ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือฯ ด้วยการทดลองใช้ และ 4) เก็บรวบรวมข้อมูลทดลองภาคสนามและประเมินผลนิเทศติดตามการใช้คู่มือ ผลการวิจัย พบว่า 1) ควรกำหนดหลักการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ควรมีกระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ควรมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในสถานศึกษา 2) คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พัฒนาขึ้นตามความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีเป้าหมายให้

¹ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา; Office of the Vocational Education Commission
Corresponding author, e-mail: santithongkaewkoed@gmail.com, Tel.091-8253830

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การป้องกันการทุจริตและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่ผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพร้อมในการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 3) คุณภาพคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านรูปเล่มอยู่ในระดับมาก ด้านเนื้อหาและด้านประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการนิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้คู่มือฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือฯ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาคู่มือ, หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา, สถานศึกษาอาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the conditions and guidelines for teaching and learning promotion and support; 2) to design and create a manual; 3) to assess the quality of the manual; and 4) to supervise and follow up on the use of the anti-corruption curriculum implementation guidelines. It was the research and development. The steps were as follows: 1) studying conditions and guidelines for promoting and supporting teaching and learning on morality and ethics in vocational education institutions; 2) designing and creating a manual; 3) assessing and examining the suitability and feasibility of the manual by trial; and 4) collecting field trial data and evaluating supervision results and following up on the manual. The results of the research showed that 1) there should be setting principles to promote morality and ethics against corruption in vocational education institutions. There should be a process to drive the anti-corruption education curriculum. There should be guidelines for moral and ethical development in educational institutions. There should be a learning management plan and teaching materials that were consistent with the context of learners in educational institutions; 2) guidelines for implementing the anti-corruption education curriculum for vocational education

institutions should be developed according to the needs of school administrators and teachers. The goal was to make school administrators and teachers understand and be able to apply the anti-corruption education curriculum to use in learning management to instill morals, ethics, corruption prevention and creating culture. Anti-corruption for students, school administrators and teachers should be ready to supervise and follow up using an anti-corruption education curriculum; 3) in terms of the quality of guidelines for implementing the anti-corruption education curriculum for vocational education institutions, the page layout was at a high level. Content and benefits were at the highest; and 4) the results of supervision and follow-up on the use of guidelines for implementing the anti-corruption curriculum for vocational education institutions found that teachers had opinions on the use of the manual at the highest level while the executives, teachers and parents were satisfied with the supervision process for monitoring the use of the handbook at a high level.

Keywords: Handbook Development, Anti-Corruption Education Curriculum, Vocational Education Institutes

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต” มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทงสังคม และได้กำหนดกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทงสังคมเพื่อต้านทุจริต กลยุทธ์ที่ 3 ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต ในการมุ่งสร้างและพัฒนาคุณลักษณะ ค่านิยม และคุณธรรมอันพึงประสงค์ของคนไทย สำหรับประเด็นท้าทายประการหนึ่งของการพัฒนาคนไทย 4.0 คือ เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมอันพึงประสงค์ หากพิจารณาสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย ผล

การสำรวจในปี พ.ศ. 2559 พบว่า ปัญหาวิกฤตด้านคุณธรรมที่มีความรุนแรงในสังคมไทย ได้แก่ ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม ปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว และปัญหาขาดระเบียบวินัย โดยผู้คนส่วนใหญ่เล็งเห็นว่า คุณธรรมที่เยาวชนไทยควรได้รับการปลูกฝังมากที่สุด คือ เรื่องระเบียบวินัย รองลงมา คือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู กตเวทิตะ และความขยันหมั่นเพียร ดังนั้น การทำความเข้าใจและมุ่งส่งเสริม พัฒนาคุณลักษณะ ค่านิยม และคุณธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ภาครัฐควรส่งเสริม คุณธรรมสำหรับนักเรียน ในปีพ.ศ. 2557 รัฐบาลได้กำหนดค่านิยม 12 ประการ ตามนโยบายของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยค่านิยมดังกล่าวถูกนำมาผูกกับระบบการศึกษาไทยผ่านการมอบหมายให้หน่วยงานด้านการศึกษากำหนดให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ท่องจำค่านิยม 12 ประการ ดังกล่าว ต่อมา ในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลได้กำหนดหลักคุณธรรมสำคัญ เพื่อเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษ ที่ 21 เด่นหน้า ผนึกกำลังกับเครือข่ายภาคเอกชน ภาครัฐ และ ภาคประชาสังคม เพื่อปลูกฝังหลัก คัด 5 ประการสู่สังคม ได้แก่ ความพอเพียง มีวินัย สุจริต จิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อ สอดรับกับโมเดลพัฒนาคนไทย 4.0 ในศตวรรษที่ 21 โดยหลักคัด 5 ประการนี้ ถือเป็นพื้นฐานของ การดำเนินชีวิตที่จะช่วยเตือนสติ และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ เพื่อนำพาสังคมไทยสู่ ความเจริญก้าวหน้า โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณธรรมของคนไทย ตามแผนแม่บทส่งเสริม คุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) ที่มีเป้าประสงค์สำคัญ คือ การทำให้สังคมไทยเป็น สังคมคุณธรรม (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561)

ในการประชุมเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ให้กระทรวงศึกษาธิการเตรียมความพร้อม ในด้านต่าง ๆ เช่น ตำราเรียน ครู อาจารย์ รายละเอียดหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ดังกล่าว ให้มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของ การกระทำทุจริตในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตร ในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียนด้วย โดยหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต แบ่งกลุ่ม ตามการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้น และการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด) “Youngster with Good Heart” 3) หลักสูตรตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหาร

และตำรวจ 4) หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต และ 5) หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริตมีหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2564)

ตามบทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กลุ่มส่งเสริมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน คุณธรรม จริยธรรมในระดับอาชีวศึกษา ได้มีทิศติดตามการจัดการเรียนการสอนด้านการบูรณาการ ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนขาดความเข้าใจในประเด็นการเรียนรู้ด้านการทุจริต ครูผู้สอนขาดการเชื่อมโยงกระบวนการด้านคุณธรรมจริยธรรม ไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ขาดทักษะในการสื่อสารความหมายด้านการทุจริตที่ถูกต้อง ครู มุ่งเน้นการบรรยายมากกว่าการจัดการเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้โต้ตอบ และนำเสนอผลงาน ตามที่ตนเองถนัด กิจกรรมการสอนมุ่งรายบุคคลมากกว่าการปฏิบัติแบบร่วมมือกันปฏิบัติ นักเรียน ให้ความสำคัญเหตุเป็นผลร่วมกับอารมณ์มากกว่าการใช้เหตุผลบนพื้นฐานความจริง ขาดแรงจูงใจในการเรียน รวมทั้งเนื้อหาด้านคุณธรรม ในบางเรื่องมีเนื้อหาที่เข้าใจยาก นักเรียนขาดทักษะในการ สร้างข้อโต้แย้งหรือทักษะการให้เหตุผลบนพื้นฐานความเป็นจริงได้ และครูจัดการเรียนรู้ตามตำรา โดยไม่เชื่อมโยงกับสถานการณ์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัยในการเรียนด้าน คุณธรรมและจริยธรรม ขาดคู่มือและแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้การจัดการ เรียนการสอนประสบความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งในการนิเทศติดตามด้านการจัดการเรียนการสอน คุณธรรม จริยธรรมในระดับอาชีวศึกษา เป็นกระบวนการที่ศึกษาสภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เป็น เพื่อจะนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการจำเป็น เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง (Harris, B. M., 1985)

จากเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความ ต้องการคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติกรนำหลักสูตรด้านทุจริตไปใช้ ตามบันทึกข้อความหน่วย ศึกษานิเทศก์ ลงเลขรับที่ 63 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 เรื่อง รายงานผลปัญหาและความ ต้องการจากการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จึงมีแนวคิดในการดำเนินการจัดทำคู่มือแนวทางกรนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการขั้นตอนวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน การสร้างความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่บุคลากรสถานศึกษา อาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อออกแบบและสร้างคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา
4. เพื่อนิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เรื่อง การพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา

1. การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ หลักการ กระบวนการ แนวคิด ปัจจัยความสำเร็จ

และความร่วมมือด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตศึกษาในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา

2. ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2563 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตในสถานศึกษา ศึกษาหลักการตั้งประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม และสร้างกรอบประเด็นคำถามโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริตในสถานศึกษา มาใช้เป็น

ข้อมูลประกอบเพื่อการยกร่างคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในวันที่ 11 กรกฎาคม 2563 จำนวน 9 ชั่วโมง ประกอบด้วย 1) เลือกรายวิชากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) บูรณาการรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา 20000-1501 และรายวิชาชีวิตกับสังคมไทย รหัสวิชา 30000-1501 3) บูรณาการในกลุ่มประเภทวิชาอื่น ๆ 4) บูรณาการกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) บูรณาการในวิถีชีวิตของสถานศึกษาและ 6) บูรณาการในข้อตกลงรายวิชา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่มยกร่างคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 3 ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการทดลองใช้ (Try-out)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหาร การส่งเสริม ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทฤษฎีศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างน้อย 1 ปีและครู จำนวน 4 คน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม อย่างน้อย 3 ปีรวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเห็นต่อการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครองต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

3. หาประสิทธิภาพของคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเป้าหมายในการทดลอง ปีการศึกษา 2563 ระหว่างวันที่ 1-19 มีนาคม 2564 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี วิทยาลัยพัฒนวิชาการเขตพุน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชูทิศ และวิทยาลัยการอาชีพปากท่อ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแห่งละ 1 คน ครูจำนวนแห่งละ 4 คน และผู้ปกครอง จำนวนแห่งละ 2 คน รวม

จำนวน แห่งละ 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 35 คน ด้วยการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบประเมิน

ตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลทดลองภาคสนามและประเมินผลนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 แห่ง ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคตรัง วิทยาลัยเทคนิคสตูล วิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ที่เป็นสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ที่มีแนวปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทดลองใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสร้างความเข้าใจและปฏิบัติ ตามขั้นตอนในคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ระหว่างวันที่ 2 สิงหาคม ถึง วันที่ 17 กันยายน 2564

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) แบบสอบถามความคิดของครูเห็นต่อการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

3. นิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแห่งละ 1 คน ครูจำนวนแห่งละ 4 คน และผู้ปกครองจำนวนแห่งละ 2 คน รวมจำนวนแห่งละ 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 70 คน ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้รูปแบบการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผ่านระบบออนไลน์ Google Meeting เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับแบบสอบถามวิจัยได้แนบไปพร้อมกับหนังสือราชการหน่วยศึกษานิเทศก์

ที่ ศธ 0613/181 ลงวันที่ 16 กันยายน 2564 เรื่อง นิเทศติดตามการทดลองใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเมื่อนิเทศเสร็จตามวันเวลาที่กำหนด ผู้ตอบแบบสอบถามวิจัยส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail: santithongkaewkoed@gmail.com

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.1 สภาพและแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคุณธรรมและจริยธรรม

1.2 คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2. ตัวแปรตาม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 คุณภาพคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.2 ผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.3 ผลการนิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่

2.3.1 ความคิดเห็นของครูต่อการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.3.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อกระบวนการนิเทศติดตาม การใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2.3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2563-2564

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า ควรกำหนดหลักการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทฤษฎีในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ควรมีกระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรด้าน

ทฤษฎีศึกษา ควรมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในสถานศึกษา

2. คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พัฒนาขึ้นตามความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การป้องกันการทุจริตและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่ผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพร้อมในการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สำหรับแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) เลือกรายวิชากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) บูรณาการในรายวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา 20000-1501 และรายวิชา ชีวิตกับสังคมไทย รหัสวิชา 30000-1501 3) บูรณาการในกลุ่มประเภทวิชาอื่น ๆ 4) บูรณาการในกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) บูรณาการในวิถีชีวิตสถานศึกษา และ 6) บูรณาการในข้อตกลงรายวิชา โดยวิธีการนำไปปฏิบัติให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณา

3. คุณภาพคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า

3.1 ด้านรูปลักษณ์คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านเนื้อหาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ด้านประโยชน์คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4. นิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า

4.1 ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลในประเด็นหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. สภาพและแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านคุณธรรม และ จริยธรรมในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า ควรกำหนดหลักการส่งเสริมด้านคุณธรรมและ จริยธรรมด้านทฤษฎีในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการทำงานเป็นทีม 2) หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสถานศึกษา และ 3) หลักการตัดสินใจร่วมกัน ทั้งนี้เพราะการ ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาให้สำเร็จนั้น ควรเป็นไปอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมของ ทุกฝ่ายสนับสนุนให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้ขึ้นไปตามความมุ่งหมายที่คาดหวังให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต ฝึกทักษะการเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์พร้อมทั้งพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับพลเมืองไทยที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นไปตามพระบรม ราชโบายด้านการศึกษา “การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน” อีกทั้งเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยุทธศาสตร์ชาติที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาและสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561) ที่ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบัน ทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่าน การเลี้ยงดูในครอบครัว การปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ส่วนด้าน กระบวนการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทฤษฎีในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา มี 5 ขั้นตอน 1) สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษา 2) การประสานงานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 3) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรม 5) การพัฒนา ความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานแบบพลังเกื้อกูล สามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกัน โดยการปฏิบัติถ้าทุก ฝ่ายร่วมกันพัฒนาเป็นไปตามขั้นตอนและมุ่งประโยชน์ถึงผู้เรียนก็จะสามารถพัฒนากระบวนการด้าน คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้อง กับแนวคิดของ Robbins, S P., & Coulter, M. (2010) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักเป็นก้าวแรกของการจัดการทั้งปวง การวางแผน ครอบคลุมถึงหน้าที่การ

จัดการด้านอื่น ๆ ไว้ด้วย การวางแผนเป็นกระบวนการ เป็นวิธีการที่มีขั้นตอนอันต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน และวิธีการนั้นต้องกำหนดขึ้นโดยอาศัยหลักเหตุผล ดังนั้น กระบวนการวางแผนจึงเป็นวิธีการที่อาศัยหลักเหตุผลในการกำหนดว่า จะทำอะไรในอนาคต จะทำอย่างไรในการดำเนินงาน ในกิจกรรมนั้น ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจะวัดได้อย่างไร ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันส่วนในด้านของปัจจัยในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริต ประกอบด้วย 1) ทศนคติที่ดีในการร่วมกันปฏิบัติงาน 2) การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาสถานศึกษา 3) การสร้างเครือข่ายแบบร่วมมือ 4) การยอมรับร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในทุกมิติ 5) จัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรม 6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม 7) การสร้างความเชื่อมั่นและความเป็นกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน จากข้อค้นพบปัจจัยในการพัฒนาควรเสริมสร้างให้ทุกฝ่ายเปิดรับและร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป พร้อมกันและพัฒนาจริยธรรมที่ส่งผลต่อผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินตา พรหมบัวศร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ คือ การพัฒนาผู้สอนให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงจากด้านใน (Transformative Learning) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ ขั้นที่ 2 เรียนรู้สิ่งใหม่ ขั้นที่ 3 ขยายสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ถอดบทเรียน และขั้นที่ 5 กำหนดเป้าหมายของการโค้ชที่สูงขึ้น และข้อค้นพบด้านการพัฒนาสถานศึกษาแบบร่วมมือให้เกิดประสิทธิผลและความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านทุจริต ประกอบด้วย 1) การวางแผนร่วมกันระดมความคิด 2) ออกแบบวิธีการสู่การปฏิบัติแบบร่วมมือร่วมใจ 3) ร่วมกันออกแบบนวัตกรรมในการแก้ปัญหา 4) ออกแบบหลักสูตรการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 5) ปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานด้วยวงจรปฏิบัติการ PDCA 6) เป็นผู้นำเป็นต้นแบบ เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นเลิศ ด้านการจัดการอาชีวศึกษาที่ทันสมัยสู่ประชาชน สู้สังคม และประเทศชาติ 7) เผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จ 8) ยกย่องและเชิดชูเกียรติบุคลากรและนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ที่ประสบความสำเร็จควรพัฒนาร่วมกันแบบรวมพลังเป็นกัลยาณมิตร เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้การทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ ความร่วมมือจึงเป็นคุณลักษณะที่เป็นกลุ่มทีมหรือองค์กรพึงปรารถนา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมมือกัน การร่วมรู้ร่วมคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน ซึ่งองค์ประกอบของคู่มือควรมีการกำหนดหลักการและวิธีการนำไปปฏิบัติให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม (Crowther, J., 1996)

2. ผลการออกแบบและพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นไปตามความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การป้องกันการทุจริตและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่ผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพร้อมในการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สำหรับแนวทางการนำสู่ระดับทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) เลือกรายวิชากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) บูรณาการในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา 20000-1501 และรายวิชาชีวิตกับสังคมไทย รหัสวิชา 30000-1501 3) บูรณาการในกลุ่มประเภทวิชาอื่น ๆ 4) บูรณาการในกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) บูรณาการในวิถีชีวิตสถานศึกษา 6) บูรณาการในข้อตกลงรายวิชา โดยวิธีการนำไปปฏิบัติให้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้เพราะการพัฒนาคู่มือต้องอาศัยขั้นตอนและหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา จานงศักดิ์ (2551) ได้กล่าวไว้ว่าคู่มือที่ดีต้องมีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้ คือ 1) สามารถเข้าใจลักษณะในเนื้อหาและขอบข่าย 2) ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดี 3) กิจกรรมที่เสนอหรือกำหนดไว้ควรมีการทดลองใช้ 4) แนวการเรียนที่เน้นย้ำแนวปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดหมายอย่างต่อเนื่อง 5) ความแปลกใหม่ของกิจกรรมควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติ โดยค่อยเป็นค่อยไป 6) รูปแบบและวิธีการ (ขั้นตอน) ควรที่จะคงรูปแบบขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ และควรมีสื่อเทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและมีบทบาทสำคัญในการช่วยในเรื่องการค้นหาข้อมูล เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทันสมัย ช่วยให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่มากมายหรือในโลกแห่งความรู้ ซึ่งผู้เรียนมีความสามารถที่จะเรียนเวลาใด สถานที่ใด หรือแม้กระทั่งจะเรียนรู้กับใครก็ได้ ตามความสนใจของแต่ละคน จึงเกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้มาก ดังนั้นครูผู้สอนควรมีความรู้และทักษะไอซีทีในระดับสูง รวมถึงความเข้าใจในการพัฒนาการของการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (วัชรา เล่าเรียนดี, 2553)

3. ผลการนิเทศติดตามผลการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการพัฒนาคู่มือมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยใช้กระบวนการสอน และตัวอย่างที่เป็นกิจกรรมที่ช่วย

กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเกิดการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด โดยมีการกำหนดหลักการของรูปแบบคู่มือที่ชัดเจน กระบวนการของคู่มือได้พัฒนาอย่างมีขั้นตอน และสอดคล้องกับการกำหนดขอบข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและมีขั้นตอนที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีกระบวนการปฏิบัติ หรือแนวปฏิบัติที่สะดวกเป็นคู่มือที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมีการสร้างหรือพัฒนาคู่มือด้วยกระบวนการที่มีความเป็นระบบตามหลักการ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพ และแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคุณธรรมและจริยธรรม การตรวจสอบรูปแบบ การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้คู่มือโดยผู้ใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2552) ที่กล่าวถึง กระบวนการหรือขั้นตอนของการพัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบว่าเป็นกระบวนการของการวิจัยและพัฒนาซึ่งกระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ กล่าวคือ ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานในขั้นตอนหนึ่ง ๆ จะได้รับการนำไปใช้สำหรับดำเนินงานในขั้นตอนต่อ ๆ ไป ทั้งนี้ ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่นวัตกรรม และยังสอดคล้องกับแนวคิด Strickland, A. W. (2006) ที่ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปทดลองใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเรียกว่า “ADDIE Model” ส่งผลให้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษา อาชีวศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับครู มีความคิดเห็นต่อคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต่อกระบวนการนิเทศติดตามการใช้คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะมาจากกระบวนการนิเทศติดตามมีความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และให้คำปรึกษาในส่วนที่พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย พร้อมทั้งคู่มือที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริงและมีคุณภาพเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิด Harris, B. M. (1985) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับการนิเทศมากขึ้น โดยเน้นการวางแผนปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมทำให้มีขั้นตอนเพิ่มขึ้นเป็น 6 ขั้นตอน 1) การประเมินสภาพปัจจุบัน 2) การจัดลำดับความสำคัญของงาน 3) การออกแบบวิธีการนิเทศ 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การประสานงาน และ 6) การอำนวยความสะดวก ทั้งนี้

จะเห็นได้ว่าการใช้กระบวนการเปิดโอกาส และรับฟังผู้ปกครองในการคิดหาวิธีพัฒนาการเรียนให้แก่ บุตรหลาน และใช้กระบวนการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการนิเทศ ก็ส่งผลให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก หรือถ้าปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็อาจจะส่งผลเปลี่ยนไปเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยและพัฒนา เรื่อง การพัฒนาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาศาสตร์ไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

- 1.ได้แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาศาสตร์ไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา

แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาศาสตร์ไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา แนวทางการนำสู่ระดับปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. เลือกรายวิชากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	วิธีการนำไปปฏิบัติให้ สถานศึกษาเป็นผู้ พิจารณา
2. บูรณาการในรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม รหัสวิชา 20000-1501 และ รายวิชาชีวิตกับสังคมไทย รหัสวิชา 30000-1501	
3. บูรณาการในกลุ่มประเภทวิชาอื่น ๆ	
4. บูรณาการในกิจกรรมเสริมหลักสูตร	
5. บูรณาการในวิถีชีวิตสถานศึกษา	
6. บูรณาการในข้อตกลงรายวิชา	

2. ได้เทคนิคการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในสถานศึกษา

3. ได้องค์ความรู้ที่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือวางแผนและเตรียมจัดทำกิจกรรมเพื่อนำคู่มือที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรจัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนด้านนำหลักสูตรด้านทฤษฎีไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามคู่มือที่พัฒนาขึ้น

3. ควรดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและประยุกต์ตามช่วงวัยของผู้เรียน และปฏิบัติตามขั้นตอนในคู่มือ

4. นำคู่มือที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และแลกเปลี่ยนสะท้อนคิดร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เหมาะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่มีความพร้อมในการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

2. หากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาชีวศึกษาได้ศึกษาคู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จะทำให้มีความเข้าใจและวิธีการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การป้องกันการทุจริตและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่ผู้เรียน

3. คู่มือแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา สามารถศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ได้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา จำนงค์ศักดิ์. (2551). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาไตรสิกขา โรงเรียนวัดสี่แยกราษฎร์บำรุง*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. (2561). *แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2559-2564)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/acc/contents/files/other-20180719-160433-889866.pdf>

เพ็ลลิตา พรหมบัวศร. (2560). รูปแบบการศึกษาบูรณาการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพการโค้ช การสะท้อนคิดและการใช้พลังคำถามวิทยาลัยพยาบาลสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 27(1), 60-72.

- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2552). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Crowther, J. (1996). *Oxford Advanced Learner' Dictionary*. (5thed.). NY : Oxford University.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory behavior in education*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall. Press.
- Robbins, S P., & Coulter, M. (2010). *Management*. (11thed.). New Jersey : Prentice-Hall Press.
- Strickland, A. W. (2006). *ADDIE. Idaho State University College of Education Science, Math & Technology Education*. Retrieved from <http://www.ed.isu.edu/addie/index.htm>.

